

Posudek diplomové práce

Jana Borodáčová: Anglickí intelektuáli vo víre revolučného Francúzska. Interpretácia politických udalostí z pohľadu súčasníkov.
Praha 2014, 171 stran.

Velká francouzská revoluce je událostí zásadního a obecného historického významu. Její vliv se projevil ve větší nebo menší míře ve většině zemí Evropy. Zkoumání reakcí na revoluci v zahraničí je pozoruhodným tématem, jemuž věnovala a věnuje pozornost řada historiků, ovšem nikoli českých. Rozhodnutí autorky předložené diplomové práce zaměřit svůj výzkum tímto směrem je proto nesporně možné označit za odvážné. Jejím základním cílem bylo zmapovat a analyzovat hodnocení revolučních událostí vybranými britskými pozorovateli. Ačkoli je nabídka v tomto ohledu širší, Borodáčová se rozhodla pro tři osobnosti – Thomase Painea, Arthura Younga a Helen Marii Williamsovou. Její výběr má zcela logické a racionální zdůvodnění. Na jedné straně jsou, byť s výhradami, sympatizanti s revolucí Paine a Williamsová, na druhé straně kritický pozorovatel Young. Ačkoli pohledy těchto osobností jsou v nejednom ohledu velmi vzdálené, překvapivě u nich najdeme i společného jmenovatele, jímž je například jejich odmítání revolučního násilí. Pokud jde o problémy, jimž je v práci věnována hlavní pozornost, autorka se soustřeďuje na otázku ženských práv, vztah revoluce k náboženství a církvi a obhajobu resp. kritiku Deklarace práv člověka a občana.

Borodáčová pozoruhodným způsobem analyzuje vývoj stanoviska Thomase Painea, který měl významnou pozici i vliv jak v souvislosti s bojem Američanů za nezávislost, tak s revolucí ve Francii. Pokud jde o události ve Francii, Painův spis *Rights of Man* byl de facto polemikou s publikací Edmunda Burkeho *Reflection on the Revolution in France*, jíž autor odsoudil

událostí ve Francii. Paine, stoupenec girondistů, považoval jakobínský teror za zradu revoluce. Deista, který se distancoval od ateismu části revolučních vůdců, byl jednoznačným odpůrcem trestu smrti.

Velmi pozoruhodné hodnocení poskytla Williamsová, především v souvislosti postavením a aktivitami žen v průběhu revoluce. Také ona stála na straně girondistů, dlouho projevovala tendenci zavírat oči před brutalitou revolučního násilí, nakonec však také vystřízlivěla. Ostatně nebyla militantní republikánkou ani jednou z prvních feministek, jejichž hnutí v době revoluce má své počátky.

Osobností zcela jiného založení byl myslitel, fyziokrat, národohospodář a především odborník v oblasti zemědělství Arthur Young, který osobně zažil radikalizaci vývoje ve Francii a jeho spis *The Example of France, a Warning to Britain* měl v zásadě působit jako varování před francouzským radikalismem. Young odmítl rozšiřování volebního práva, inspirován Burkem se postavil proti občanské rovnosti, která podle něj spěla k majetkovým konfiskacím a narušení svobody obchodu, jenž měla pro Brity zásadní význam. Podle mě však nejpozoruhodnější informace přináší Youngovy pohledy na problémy francouzského venkova a zemědělství, s nimiž se seznámil a kritizoval je ještě před revolucí.

Autorka primárně založila svou práci na neobyčejně rozsáhlém výzkumu vydaných pramenů, ať v tradiční (9 položek) nebo elektronické podobě (42 položky). Často jde o specializované edice (například jsou to edice *Women in Revolutionary Paris 1789–1795*; *Liste des victimes du Tribunal révolutionnaire*; prameny k činnosti *Revolution Society in London* či sbírky různých oficiálních dokumentů – např. *Collection complète des lois, décrets, ordonances, règlements, et avis du Conseil d'Etat*), většinou však jde o rozsáhlá vydání pramenů vzniklých z činnosti shora uvedených osobností. Zvláště pozitivně hodnotím využití francouzského i britského dobového tisku (bibliografie zahrnuje celkem 12 periodik). Pokud jde o

odbornou literaturu, její seznam dokládá míru zájmu autorky, v žádném případě Borodáčová neponechala stranou žádný z titulů relevantních pro studium daného tématu. Slovesná stránka studie je na solidní úrovni. Autorka předloženým textem prokázala schopnost samostatné odborné práce. Jednoznačně doporučuji uznat diplomovou práci jako rigorózní.

Předložený text plně odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce, doporučuji ho k obhajobě a navrhuji hodnotit klasifikačním stupněm **v ý b o r n ý**.

Poddubí, 6. června 2014

Prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.